

P.Z.E. br. 242/11

**HRVATSKI SABOR
ZASTUPNICA DALIJA OREŠKOVIĆ**

Zagreb, 31. ožujka 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

**Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti,
P.Z.E. br. 242**

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora, na Konačni prijedlog zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, P.Z.E. br. 242, podnosim sljedeće

A M A N D M A N E

Amandman I.

U članku 4, stavku 1., točki a) dodaje se nova podtočka koja glasi:

„- podnositelje prijava koruptivnih kaznenih djela.“

Obrazloženje:

U članku u kojem se definira područje primjene, definira se da se zaštita osoba koje prijavljuju nepravilnosti odnosi pod a) na nepravilnosti koje su obuhvaćene područjem primjene akata Europske unije, pod b) koje utječu na financijske interese Europske unije, pod c) koje se odnose na unutarnje tržište, a tek pod d) koje se odnose na druge odredbe nacionalnog zakonodavstva, ukoliko se takvim kršenjem ugrožava i javni interes. Svako koruptivno kazneno djelo ugrožava javni interes. Kada govorimo o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, najveća zaštita je potrebna onima koji prijavljuju najteža koruptivna kaznena djela. Ovako postavljen redosljed, u kojem se tek na četvrtom mjestu navodi da na zaštitu imaju pravo i oni koji prijavljuju neke druge nepravilnosti iz nacionalnog zakonodavstva, gura važnost borbe protiv korupcije na neko marginalno mjesto. Kako bi se dodatno umanjio značaj zviždača, borba protiv korupcije izbjegla se čak i u odabiru pravne terminologije, pa se umjesto izričaja da pravo na zaštitu imaju prijavitelji koruptivnih kaznenih djela, te da se pri tome upravo ta skupina istakne na prvom mjestu, propisuje se da pravo na zaštitu imaju prijavitelji nepravilnosti koje se odnose na druge odredbe nacionalnog prava, ukoliko se takvim kršenjem ugrožava i javni interes, i to tek na posljednjem, četvrtom mjestu. Iz ovako definiranog područja primjene, jasno je da jasna i učinkovita zaštita podnositelja prijave koruptivnih kaznenih djela nije cilj ovog zakona, iz čega proizlazi njegova potpuno promašena svrha. Zaštita onih koji su zbog podnošenja prijava najugroženiji, već je u konstrukciji zakona stavljena kao nešto što se eventualno može dogoditi slučajno, kao iznimka, a ne kao pravilo.

Amandman II.

U članku 5., stavku 3. iza riječi „po nepravilnostima“ dodaju se riječi : „i zaštite prijavitelja nepravilnosti propisane u odredbama tih zakona.“

Obrazloženje:

Ovim člankom uređuje se odnos s drugim propisima te je propisano da ukoliko su zakonodavstvom Europske unije predviđena posebna pravila o prijavljivanju nepravilnosti, primjenjuju se ta pravila. Kada se o ovoj odredbi odredbi promišlja zajedno sa člankom 20. i 21. istog Zakona kojim su propisane obveze poslodavca da donese opći akt kojim se uređuje postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i postupak imenovanja povjerljive osobe i njezinog zamjenika, stječe se dojam da je sam čin prijavljivanja nešto pravno komplicirano, čin u kojem postoje najmanje tri razine pravila kojima je propisana procedura prijavljivanja, od poslodavca, samog Zakona, pa do pravila Europske unije. Iz navedenog proizlazi zaključak da je sustav više fokusiran na sam čin i procedure prijavljivanja, nego na suštinsko pitanje s kojim bi se ovakav Zakon trebao baviti, a to je zaštita zviždača. Stječe se dojam da je za podnošenje prijave potrebno poznavati nepotrebno puno različitih propisa o samoj proceduri podnošenja, što može odvratiti od upuštanja u podnošenje prijave.

Nadalje, propisano je da unutarnje ili vanjsko prijavljivanje ili javno razotkrivanje ne utječe na pravo prijavitelja da u bilo kojem trenutku podnese prijavu izravno tijelima ovlaštenim za postupanje prema sadržaju prijave sukladno posebnom zakonu i uspostavljenim sustavima otkrivanja i postupanja po nepravilnostima. Ne osporavajući obavezu Republike Hrvatske da u nacionalno zakonodavstvo prenese Direktivu Europske unije, ističem kako bi glavni fokus ovog Zakona trebao biti jača zaštita onih koji nepravilnosti prijavljuju izravno tijelima ovlaštenim za postupanje, je su u suštini, jedino ta tijela nadležna za rješavanje prijavljene nepravilnosti, no umjesto toga, kako na razini zakonodavstva Europske unije, a potom i na nacionalnoj razini u odredbama ovog Zakona, glavna poluga je uspostavljanje dodatnih tijela i posebnih procedura za podnošenje prijave, s čime se zaštita prijavitelja nepravilnosti uopće ne ostvaruje.

Ujedno, ovim člankom nije izričito navedeno derogiraju li odredbe ovog Zakona, zaštitu zviždača koja je propisana u odredbama drugih, trenutno važećih zakona, primjerice iz Zakona o radu ili Kaznenog zakona, od kojih neke mogu doći u koliziju s odredbama ovog Zakona, što može stvoriti poteškoće kod njihovog tumačenja i primjene u praksi.

Amandman III.

U članku 6., točki 2. iza riječi „takvih nepravilnosti“ dodaju se riječi „neovisno o vremenu njihova nastanka“.

U točki 13. iza riječi „daljnje postupanje“ dodaju se riječi: „te informacija o tome je li nepravilnost riješena i kako“

Obrazloženje:

Nepravilnosti se definiraju kao radnje ili propusti koji su protupravni ili su u suprotnosti s ciljem i svrhom tih propisa. Iz navedenog proizlazi da bi prijavitelj nepravilnosti, kada prijavu podnosi iz razloga što radnja ili propust „nisu u skladu s ciljem ili svrhom propisa“ trebao biti dobar poznavatelj relevantnog prava, u suprotnom, s obzirom na uvjete koji su propisani za ostvarivanje zaštite, nalazi se u riziku da bez nje ostane. Nije realno očekivati da će prijavitelji nepravilnosti moći ispravno procijeniti je li neka radnja ili propust u suprotnosti s ciljem i svrhom propisa. Navedena odredba dodatan je argument koji govori u prilog tezi da je za učinkovitu zaštitu prijavitelja nepravilnosti, nužno osigurati im besplatnu sekundarnu pomoć, odnosno pomoć odvjetnika.

Povjerljiva osoba definira se kao fizička osoba zaposlena kod poslodavca ili treća fizička osoba imenovana od strane poslodavca radi zaprimanja prijava nepravilnosti, komunikacije s prijaviteljem i vođenja postupka zaštite u vezi s prijavom nepravilnosti. Iz definicije povjerljive osobe proizlazi da povjerljiva osoba nije nadležna za rješavanje samog sadržaja prijave, odnosno nije nadležna za rješavanje problema na kojeg se prijava odnosi, već je samo posrednik između prijavitelja nepravilnosti i tijela koje je nadležno za postupanje, s obzirom na njezin sadržaj. Pri tome, povjerljiva osoba nema stvarne ovlasti u vođenju postupka zaštite u vezi s prijavom nepravilnosti, jer zaštitu prijavitelj nepravilnosti može ostvariti u pravilu samo na temelju sudske odluke.

U odnosu na ona tijela koja su nadležna za ispitivanje nepravilnosti, propisano je da „daljnje postupanje“ označava svaku radnju radi procjene točnosti navoda iz prijave i *prema potrebi*, rješavanje prijavljene nepravilnosti, uključujući mjere kao što su unutarnja istraga, istraga, progon, mjera za povrat sredstava ili zaključivanje postupka. Iz navedenog proizlazi da je ovim Zakonom propisano da će se prijavljene nepravilnosti rješavati tek – prema potrebi. S obzirom da je u Zakonu velika pažnja posvećena razradi pravila o načinu prijavljivanja, a da će se rješavanje prijavljenog slučaja, odvijati tek prema potrebi, drugim riječima ako se baš mora, zaključuje se kako unatoč svom nazivu, ovaj Zakon uopće nije zakon kojim se vodi briga o potrebama i interesima zviždača.

Člankom 45. Zakona, propisano je da ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“. Člankom 44. propisano je da stupanjem na snagu tog Zakona, prestaje važiti Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“ broj 17/19.). Člankom 43. propisano je da će se postupci koji su pokrenuti na temelju Zakona o zaštiti prijavitelja

nepravilnosti („Narodne novine“ broj 17/19.) dovršiti prema odredbama tog zakona, Postavlja se pitanje, ukoliko za neku nepravilnost koja je nastala prije stupanja na snagu ovog novog Zakona, postupak na temelju starog nije bio pokrenut, mogu li se na temelju ovog novog Zakona prijaviti nepravilnosti koje su se dogodile prije njegova stupanja na snagu. Ako pođemo od toga da je netko zviždač zbog čina s kojim je nešto prijavio, tada bi se Zakonom o zaštiti prijavitelja nepravilnosti zapravo samo trebao riješiti status i prava koja netko na temelju podnesene prijave ima. Drugim riječima, Zakon bi trebao djelovati ex tunc, na isti način na koji Zakon o braniteljima priznaje određeni status i prava koja iz toga proizlaze na temelju činjenica (sudjelovanja u ratu) koje su se dogodile prije stupanja tog Zakona na snagu, tako i kod Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, zaštitu treba priznati i onima koji su nepravilnost prijavili i zviždali i prije njegova donošenja.

Amandman IV.

U članku 8. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Poslodavac je dužan prijavitelju nepravilnosti nadoknaditi svu materijalnu i nematerijalnu štetu nastalu sprječavanjem ili pokušajem sprječavanja nepravilnosti te pokretanjem zlonamjernih postupaka protiv prijavitelja nepravilnosti.“

Obrazloženje:

Zabranjuje se sprječavanje prijavljivanja nepravilnosti i pokretanja zlonamjernih postupaka, no upravo se takve situacije događaju u praksi i razlog su zbog kojeg je uopće potrebno donijeti Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti Člankom 36. propisano je da će se novčanom kaznom od 30.000,00 do 60.000,00 kn kazniti za prekršaj poslodavac pravna osoba, a od 3.000,00 do 30.000,00 kn odgovorna osoba u pravnoj osobi ako spriječi ili pokuša spriječiti prijavljivanje nepravilnosti ili pokreće zlonamjerne postupke protiv prijavitelja nepravilnosti, ako se osvećuje, pokušava osvetiti ili prijeti osvetom ili ne zaštiti od osvete i ne poduzme nužne mjere radi zaustavljanja osvete i otklanjanja njezinih posljedica. Takve sankcije, mogu u odnosu na interes poslodavca ili odgovorne osobe poslodavca biti neznatne u odnosu na njihov interes da se nepravilnost ne prijavi i kao takve neće djelovati odvraćajuće. Pored navedenog, za utvrđivanje prekršajne odgovornosti biti će potrebno utvrditi da je neka radnja ili propust predstavljala pokretanje zlonamjernih postupaka ili osvetu, a takvo utvrđivanje bit će predmet utvrđivanja i u drugim postupcima pred nadležnim sudovima, primjerice pred sudom za utvrđivanje nedopuštenosti otkaza, te će za prekršajni sud utvrđivanje ovih okolnosti predstavljati prejudicijalno pravno pitanje, što će dovesti i do toga da će se prekršajni sudovi odlučiti za prekid postupka dok nadležni sud ne riješi ova pitanja. Time će prekršajna kazna, osim što je preblaga, ujedno doći i velikim vremenskim odmakom od samih radnji ili propusta, čime se dodatno slabi njihov učinak. S druge strane ako se prekršajni sudovi odluče da sami riješe ova pitanja za potrebe provođenja prekršajnog postupka, može doći do ponavljanja postupaka ukoliko se nakon prekršajnog suda prejudicijalno pravno pitanje drugačije riješi na drugom sudu, čime će pravosuđe postati manje učinkovito. Istovremeno, prijavitelji nepravilnosti od ovih odredbi i nemaju neposrednu korist.

Amandman V.

U članku 9., stavku 3. iza riječi: „pravni učinak“ dodaju se riječi: „u odnosu na prijavitelja nepravilnosti ili povezanu osobu“.

Obrazloženje:

Među odredbama kojima se propisuje zabrana osvete, propisano je da odredbe općeg ili pojedinačnog akta poslodavca te pravnog posla kojima se poslodavac osvećuje prijavitelju nepravilnosti ili povezanoj osobi zbog prijavljivanja nepravilnosti ili javnog razotkrivanja, nemaju pravni učinak. Ovakva odredba mogla bi imati velike probleme u tumačenju i primjeni u praksi. Naime, nije jasno precizirano od kada odredbe općeg ili pojedinačnog akta ili pravnog posla nemaju pravni učinak, je li to od trenutka njihova donošenja ili od trenutka pravomoćnosti sudske odluke. Iz izričaja odredbe, proizlazi da takve odredbe općeg ili pojedinačnog akta nemaju učinak u odnosu na sve, a ne samo u odnosu na prijavitelja nepravilnosti. Na primjeru uvođenja nove sistematizacije radnih mjesta na temelju koje je nakon nezakonitog otkaza, ili radi stvaranja mogućnosti davanja otkaza prijavitelju nepravilnosti koji predstavlja osvetu, na način da se novom sistematizacijom radnih mjesta ukida radno mjesto prijavitelja nepravilnosti, može se u praksi pojaviti problem zbog utvrđivanja da takav akt nema pravni učinak, ukoliko su na temelju njega primjerice zasnovani novi radni odnosi sa drugim zaposlenicima. Izvjesno je da će se sudska odluka kojom se utvrđuje da se općim ili pojedinačnim aktom poslodavac osvećivao prijavitelju nepravilnosti, donijeti tek nakon nekoliko godina vođenja sudskog postupka. U međuvremenu će se, primjerice, na temelju nove sistematizacije radnih mjesta i radnih odnosa koji iz njega proizlaze, donijeti brojne odluke i proizvest će se brojni učinci u pravnom prometu, pa se postavlja pitanje na koji način se će utvrđivanje da sistematizacija radnih mjesta nema pravni učinak odraziti na valjanost svih radnji i odluka koje proizlaze iz takve sistematizacije.

Amandman VI.

U članku 10. stavci 1. i 2. brišu se

U stavku 3. iza riječi: „kazneno djelo.“ dodaje se nova rečenica koja glasi: „Odgovornost na temelju Kaznenog zakona, nije od utjecaja i ne isključuje zaštitu prijavitelja nepravilnosti na temelju odredbi ovog Zakona.“

U stavku 5. riječi: „odbacivanje predmeta“ zamjenjuju se riječima: „odbijanje tužbenog zahtjeva“.

Obrazloženje:

Kao uvjet da se ne smatra da su prijavitelji nepravilnosti prekršili bilo kakvo ograničenje u vezi s otkrivanjem informacija, te da ne snose odgovornost za prijavu ili javno razotkrivanje, je da su *imali opravdan razlog vjerovati da su prijava ili javno razotkrivanje bili nužni* radi razotkrivanja nepravilnosti. Ovakvom odredbom se zapravo zaštita prijavitelja nepravilnosti sužava ili se u cijelosti negira. Naime, čim zakon propisuje da je uvjet za zaštitu, zaključak da je prijavljivanje ili javno razotkrivanje bilo *nužno* radi razotkrivanja nepravilnosti, šalje se poruka potencijalnim prijaviteljima da prije podnošenja prijave ili javnog razotkrivanja, procjene je ti to baš nužno, odnosno šalje se poruka da je podnošenje prave ili javno razotkrivanje dopušteno samo ako se to baš mora. Ukoliko su iz bilo kojeg razloga prijavitelji nepravilnosti donijeli krivu procjenu o *nužnosti*, tada će im zaštita na temelju ovog Zakona biti uskraćena. Nije prihvatljivo rješenje kojim se zaštita zviždača sužava. U javnom je interesu da prijavitelji nepravilnosti mogu slobodno prijavljivati, bez straha od krivih procjena o nužnosti takvog postupanja.

Nadalje, propisano je da prijavitelji ne snose odgovornost u pogledu stjecanja prijavljenih ili javno razotkrivenih informacija ili pristupa njima, osim ako takvo stjecanje ili pristup ne predstavlja samostalno kazneno djelo. Na primjeru situacije u kojoj će prijavitelji nepravilnosti tajno snimati kako bi imali dokaz da je došlo do nedopuštenih radnji ili propusta, neovisno o tome hoće li se protiv prijavitelja nepravilnosti voditi kazneni postupak, i hoće li se u njemu primjerice utvrditi da je nezakonito snimanje ipak imalo pozitivan učinak na zaštitu javnog interesa pa će se to uvažiti i kao olakotna okolnost pri izricanju kazne prijavitelju nepravilnosti, sve to ne mijenja okolnost da je čak i uz neovlašteno snimanje netko u suštini prijavitelj nepravilnosti, i kao takav zaslužuje pravnu zaštitu na temelju odredbi ovog Zakona, s obzirom da otkrivanje i otklanjanje nepravilnosti predstavlja javni interes.

U slučaju klevete, povrede autorskog prava, povrede tajnosti, povrede pravila o zaštiti podataka, otkrivanja poslovne tajne ili zahtjeva za naknadu na temelju privatnog, javnog ili kolektivnog radnog prava, prijavitelji nepravilnosti ne snose nikakvu odgovornost zbog prijave ili javnih razotkrivanja i imaju pravo tražiti *odbacivanje predmeta* pod uvjetom da su imali opravdan razlog vjerovati da su prijava ili javno razotkrivanje ili nužni radi razotkrivanja nepravilnosti. Ovakav izričaj i upotreba pravnog termina odbacivanje predmeta, može stvoriti velike probleme u tumačenju i primjeni ove odredbe. Odbacivanje predmeta u pravnom smislu podrazumijeva da sud u procesnom smislu ne ulazi u sam meritum predmeta, ne ulazi u raspravljanje i provođenje dokaza, već iz određenih procesnih razloga odbacuje predmet bez ulaženja u bit

spora. No za zaključak da su prijavitelji nepravilnosti imali opravdan razlog vjerovati da su prijava ili javno razotkrivanje bili nužni, u pravilu će biti nužno neke činjenice i okolnosti utvrditi, stoga će sud morati ući u raspravljanje i utvrđivanje ovih okolnosti, što samo po sebi nije u skladu s pravnim terminom i pojmom *odbacivanja* predmeta.

Amandman VII.

U članku 11., iza stavka 3. dodaju se novi stavci 4. i 5. koji glase:

„(4) Pučki pravobranitelj će na temelju dokaza o izvršenoj prijavi ili javnom razotkrivanju nepravilnosti uvrstiti prijavitelja nepravilnosti u evidenciju prijavitelja nepravilnosti, na temelju čega od dana uvrštavanja prijavitelja nepravilnosti u evidenciju Pučkog pravobranitelja, prijavitelj nepravilnosti ima sva prava na temelju odredbi ovog Zakona.“

„(5) Prijavitelj nepravilnosti ima pravo na odvjetnika po službenoj dužnosti ne teret sredstava državnog proračuna. Pučki pravobranitelj dodjeljuje odvjetnika po službenoj dužnosti s liste odvjetnika koji su se za takvo zastupanje prijavili, koji za zastupanje imaju pravo na naknadu i nagradu za rad sukladno Tarifi Hrvatske odvjetničke komore, a isplata se provodi sukladno pravilima o naknadama za zastupanje po službenoj dužnosti na temelju drugih propisa, na odgovarajući način, pri čemu je Ured Pučkog pravobranitelja tijelo koje na temelju ispostavljene specifikacije donosi odluku o naknadi i nagradi za rad te nalaže isplatu naknade odvjetniku.“

Obrazloženje:

Odredbama ovog članka propisano je pravo na zaštitu koje uključuje zaštitu identiteta i povjerljivosti, sudsku zaštitu, naknadu štete, primarnu besplatnu pravnu pomoć te drugu zaštitu. Ujedno pravo na zaštitu imaju i povjerljiva osoba te njezin zamjenik ukoliko učine vjerojatnim da je prema njima počinjena ili pokušana osveta ili im se prijetilo osvetom zbog zaprimanja prijave ili postupanja po zaprimljenoj prijavi. No, dva ključna pitanja nisu riješena u odredbama ovog članka, a niti u drugim odredbama ovog zakona, a to je pitanje od kad prijavitelj ima pravo na zaštitu i tko im to pravo priznaje. U raspravi povodom prvog čitanja, kao i u općoj javnoj raspravi o novom Zakonu, pojavilo se pitanje i problem retroaktivne primjene ovog Zakona, u odnosu na one nepravilnosti koje su se dogodile prije njegovog stupanja na snagu

Mišljenja sam kako je netko prijavitelj nepravilnosti na temelju činjenice da je podnio prijavu ili javno razotkrio nepravilnost. Na isti način na koji je netko branitelj na temelju sudjelovanja u Domovinskom ratu. Pravna zaštita koja proizlazi ili bi trebala proizlaziti iz ovakvih okolnosti temelji se na određenim činjenicama ili okolnostima koje su se kao takve dogodile i postoje prije samog stupanja Zakona na snagu, a Zakon im samo na temelju tih činjenica i okolnosti priznaje i dodjeljuje određena prava. Postojeći koncept Zakona, postavljen je tako da se netko smatra prijaviteljem nepravilnosti tek kada podnese prijavu ili javno razotkrije nepravilnost nakon što ovaj Zakon stupi na snagu. Time se, potpuno pogrešno, neosnovano i neutemeljeno, negira status i zaštita za sve prijavitelje nepravilnosti, malverzacija, kriminala i korupcije. Svatko tko do sada nije prijavio, nije zviždač, a upitno je, s obzirom na prijelazne i završne odredbe, hoće li se ovaj Zakon primjenjivati i u odnosu na novo podnesene prijave i javna razotkrivanja, kada se odnose na one nepravilnosti koje su se dogodile prije stupanja ovog Zakona na snagu. Drugim riječima, umjesto da ovaj Zakon bude jedan od temeljnih stupova antikorupcijske politike i antikorupcijskih mjera, on ide u korist korupcije, a na štetu samih zviždača, ukoliko će se u praski Zakon tumačiti na način da se njime ne mogu obuhvatiti i one

prijave i javna razotkrivanja koje se odnose na nepravilnosti koje su se dogodile prije stupanja samog Zakona na snagu.

Ispravan način zaštite zviždača bio bi sasvim drugačiji koncept od ovog koji je predviđen odredbama ovog Zakona, po kojem se utvrđivanje statusa zviždača može usporediti s utvrđivanjem statusa branitelja iz Domovinskog rata. S obzirom da je Pučki pravobranitelj određen kao ključno tijelo za provedbu Zakona, može mu se dodijeliti i ovlast da na temelju podnesene prijave ili javnog razotkrivanja, neovisno o tome kada je do toga došlo, prizna status prijavitelja nepravilnosti koji ima pravo na zaštitu na temelju odredbi ovog Zakona.

S obzirom da se zaštita na temelju odredbi ovog Zakona ostvaruje tek na temelju odluke nadležnog suda, a osobito imajući na umu činjenicu da se prijavitelji nepravilnosti u praksu susreću s osvetom u vidu otkaza, premještanja, onemogućavanja napredovanja i pokretanja većeg broja zlonamjernih postupaka, te da svoja prava u sudskim postupcima ne mogu zaštititi i ostvariti bez adekvatne profesionalne pomoći odvjetnika, propisivanje besplatne primarne pravne pomoći nije i ne može se smatrati primjerenom zaštitom zviždača. Zakonodavac mora imati na umu da će osveta protiv prijavitelja nepravilnosti biti razmjerno žešća, što je prijavljena ili javno razotkrivena nepravilnost teža. Prijavljivanjem i javnim razotkrivanjem nepravilnosti, štiti se prije svega javni interes, stoga je opravdano da postupanje prijavitelja nepravilnosti država financira. Nije realno očekivati da će biti više prijavitelja nepravilnosti, sve dok je realnost takva da prijavitelji nepravilnosti, odnosno zviždači, zbog podnošenja prijave ili javnog razotkrivanja u pravilu ostaju bez posla, bez egzistencije i pri tome su izloženi velikom broju sudskih postupaka koje moraju sami financirati u situaciji kada ne ostvaruju prihode. Takvo pravno uređenje pogoduje korupciji, a borbi protiv nje, u kojoj su prijavitelji nepravilnosti, odnosno zviždači prva i početna točka bez koje se ne može, bez koje borbe protiv korupcije naprosto nema. Da je postojeće rješenje loše i da od takvog koncepta treba odustati, potvrđuje i zabrinjavajuće mali broj prijavitelja nepravilnosti, koji je u velikom nesrazmjeru s razinom percepcije o raširenosti i ukorijenjenosti sistemske korupcije u čitavom društvu.

Amandman VIII.

U članku 12. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4 koji glasi:

„(4) Pučki pravobranitelj kao tijelo koje je određeno za provedbu ovog Zakona, dodjeljuje status prijavitelja nepravilnosti na temelju kojeg se mogu u roku od 8 dana ishoditi odluke suda o privremenim mjerama, pri čemu su uvjeti za izricanje privremenih mjera propisani odredbama ovog Zakona na način da je za njezino donošenje potrebno dokazati da netko ima status prijavitelja nepravilnosti na temelju upisa u evidenciju koju vodi Pučki pravobranitelj i da su predložene mjere takve da se njima ostvaruje zaštita prijavitelja nepravilnosti propisana odredbama ovog Zakona.“

Obrazloženje:

Uvjeti za ostvarivanje zaštite propisani su na način da kumulativno moraju biti ispunjeni, i to da su prijavitelji nepravilnosti imali opravdan razlog vjerovati da su prijavljene nepravilnosti ili javno razotkrivanje informacije o nepravilnostima istinite, zatim da su obuhvaćene područjem primjene Zakona te da su prijavitelji podnijeli prijavu u skladu sa sustavom unutarnjeg ili vanjskog prijavljivanja ili su javno otkrili nepravilnosti. Nedorečenost ove odredbe proizlazi iz propusta da se definira tko prijaviteljima nepravilnosti daje zaštitu, i u kojem trenutku. Na temelju koncepta iz ovog Zakona prijavitelji nepravilnosti će svoju zaštitu moći ostvarivati u pravilu tek u sudskom postupku čija je duljina trajanja neizvjesna, a zaštita će biti ostvarena tek u trenutku njegovog pravomoćnog okončanja. Takav koncept treba napustiti, te uvesti model po kojem

Amandman IX.

Članak 13. mijenja se i glasi:

„Sud ili drugo tijelo koje vodi postupak će prilikom provođenja radnje poučavanja prijavitelja nepravilnosti o pravima kojima mu propadaju prema ovom Zakonu ili prema propisima koji se primjenjuju u tom postupku te o posljedicama propuštanja radnje, konstatirati u zapisniku da je pouka dana, što prijavitelj nepravilnosti potvrđuje svojim potpisom na zapisnik. U slučaju propusta suda ili drugog tijela da prijavitelja nepravilnosti pouči o njegovim pravima te o posljedicama propuštanja radnje, prijavitelj nepravilnosti ima pravo na naknadu štete od Republike Hrvatske.“

Obrazloženje:

Sud ili drugo tijelo koje vodi postupak ima obavezu poučiti prijavitelja nepravilnosti ili povezanu osobu o pravima koja im pripadaju prema ovom Zakonu ili prema propisima koji se primjenjuju u tom postupku te o posljedicama propuštanja radnje. Nije propisano koje su posljedice ukoliko sud ili drugo tijelo koje vodi postupak, ne postupi sukladno ovoj obavezi. U cilju jačanja pomoći prijaviteljima nepravilnosti, važno je predvidjeti mogućnost naknade štete ukoliko podnositelj prijave nije bio od strane suda ili drugog tijela koje vodi postupak poučen o pravima koja mu na temelju ovog Zakona pripadaju.

Dalija Orešković, zastupnica u Hrvatskom saboru

